

Kommunal- og distriktsdepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon

Dag Petter Sødal, 38 17 61 81

Statsforvalterens tilrådning i spørsmålet om deling av Kristiansand kommune

Statsforvalteren i Agder tilrår at Kristiansand kommune ikke blir delt.

Statsforvalteren har i vurderingen vektlagt det tydelige resultatet av folkeavstemningen og bystyrets syn på saken. Tilrådingen er også i tråd med våre faglige vurderinger i kunnskapsgrunnlaget som ble lagt fram 18. januar 2023.

Bakgrunn og saksgang

Stortinget vedtok i 2017 å slå sammen flere fylker og kommuner i Norge til nye større enheter. I noen tilfeller var det ikke lokal enighet om sammenslåing. Vedtaket om å slå sammen kommunene Søgne, Songdalen og Kristiansand til en ny kommune med ikrafttredelse 1. januar 2020, var en del av denne beslutningen. Etter Stortingsvalget 2021 åpnet regjeringen Støre for at tvangssammenslåtte kommuner og fylker kunne deles opp igjen, dersom de ønsket det. Kommunal og moderniseringsdepartementet informerte i eget brev av november 2021 om saksgangen til de aktuelle kommunene. Kristiansand var en av disse kommunene. Bystyret i Kristiansand vedtok 1. desember 2021 å ikke igangsette prosess for mulig deling av Kristiansand kommune.

7. juni 2022 la Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) fram en pressemelding og orienterte om at departementet hadde besluttet å benytte sin initiativrett etter inndelingsloven til å utrede deling av Kristiansand kommune. Beslutningen kom som følge av at innbyggere i tidligere Søgne og Songdalen kommuner fremmet et innbyggerinitiativ overfor departementet om at Søgne og Songdalen igjen skulle bli egne kommuner.

I brev datert 17. juni 2022 ga departementet Statsforvalteren i Agder i oppdrag å gjennomføre utredningen. Statsforvalterens oppdrag var å gjennomføre en utredning som kartlegger og viser konsekvensene av å dele Kristiansand kommune til to eller tre nye kommuner. Det skulle gå fram hvilke konsekvenser en deling kunne få for de nye kommunene i et langsiktig perspektiv, herunder økonomiske forutsetninger for å være egne kommuner. Utredningen skulle være et

kunnskapsgrunnlag for innbyggere og kommunestyre. Utredningen skulle foreligge før innbyggerhøring og beslutning om kommunen skal deles eller ikke.

Statsforvalterens utredning fikk tittelen «Kunnskapsgrunnlag om konsekvensene av en deling av Kristiansand kommune til to eller tre nye kommuner». Denne ble oversendt Kristiansand kommune og departementet i brev datert 18. januar 2023. Utredningen ble samme dag presentert i Kristiansand bystyre, og lagt ut i digital versjon på adressen <https://kunnskapsgrunnlag.no/>.

Utredningen følger som vedlegg 1 til dette brevet.

Bystyret i Kristiansand behandlet kunnskapsgrunnlaget i møte 15. februar 2023. Bystyret vedtok følgende uttalelse:

1. *Bystyret mener at kunnskapsgrunnlaget gir en dekkende og tilstrekkelig beskrivelse av konsekvenser av mulig deling av Kristiansand til to eller tre nye kommuner. Bystyret vil likevel påpeke følgende temaer som med fordel kunne vært bedre belyst:*
 - a. *Usikkerheter og uavklarte rammebetingelser når det gjelder arbeidsrettslige forhold, omfang og dekning av delingskostnader og kommunenes økonomiske forutsetninger etter deling.*
 - b. *Konsekvenser av manglende forutsigbarhet når det gjelder en rekke viktige forutsetninger som vil påvirke resultat av deling, som for eksempel politiske prioriteringer og samfunnsendringer.*
 - c. *Konsekvenser for tjenestekvaliteten til voksne og eldre med behov for spesialiserte helse- omsorgs- og oppfølgingstjenester er mer mangelfullt utredet enn konsekvenser for tjenester til sårbare barn og unge. (64/7)*
2. *Bystyret stadfester vedtaket av 1. desember 2021 om å ikke igangsette prosess for en mulig deling av Kristiansand kommune (44/27)*
3. *Bystyret ber regjeringen respektere og anerkjenne vedtak gjort av Kristiansand bystyre, og oppfordrer regjeringen på det sterkeste til å avslutte prosessen rundt mulig deling av Kristiansand kommune. (40/31)*

Regjeringen har gjennom 2023 arbeidet videre med å legge til rette for at innbyggerne i tidligere Søgne og Songdalen kommuner skulle bli hørt om delingsspørsmålet. Stortinget har vedtatt en endring av inndelingsloven for å tydeliggjøre departementets hjemmel for dette, og det er fastsatt forskrifter om de to folkeavstemningene etter den nye hjemmelen.

Statsforvalteren fikk i brev fra KDD datert 30. november 2023 et oppdatert oppdrag, hvor departementet gjør rede for rammene for innbyggerhøringen og den videre framdriften etter at høringen er gjennomført. Embetet fikk ingen oppgaver knyttet til selve innbyggerhøringen. Statsforvalterens oppgaver og rolle i saken er gitt i tråd med inndelingslovens bestemmelser. Departementets oppdaterte oppdrag er:

Videre ber vi om at statsforvalteren innen 5. mars 2024 oversender den ferdigstilte utredningen til departementet. Det går fram av oppdragsbrevet 17. juni 2022 at oversendelsen fra statsforvalteren til departementet skal inneholde kunnskapsgrunnlaget, resultatet av innbyggerhøringen, kommunestyrets uttalelse om saken, Kartverkets uttalelse om saken og statsforvalterens tilråding. Dersom statsforvalteren tilrår en deling, skal et klart og entydig forslag til nye kommunegrenser legges fram for departementet.

Resultatet av innbyggerhøringen

Folkeavstemningene i tidligere Søgne og Songdalen kommuner ble gjennomført i uke 4 og 5 i 2024 i tråd med departementets forutsetninger, i regi av Valgdirektoratet. Valgdirektoratet presenterer på sine nettsider datert 3. mars 2024 denne beskrivelsen av valgresultatet, samt godkjent protokoll for hver av de to avstemningene, jf. vedlegg 2:

Resultater for Songdalen

Det er mottatt 4.006 stemmer. Disse fordeler seg slik:

- Ja: 1.662 stemmer (41,5 %)
- Nei: 2.291 stemmer (57,2 %)
- Blank stemme: 53 stemmer (1,3 %)

Andre nøkkeltall for Songdalen

- Personer med stemmerett: 5.592
- Godkjente stemmegivninger: 4.007
- Frammøteprosent: 71,7 %

Resultater for Søgne

Det er mottatt 8.380 stemmer. Disse fordeler seg slik:

- Ja: 3.771 stemmer (45,0 %)
- Nei: 4.515 stemmer (53,9 %)
- Blank stemme: 94 stemmer (1,1 %)

Andre nøkkeltall for Søgne

- Personer med stemmerett: 10.279
- Godkjente stemmegivninger: 8.383
- Frammøteprosent: 81,6 %

Statsforvalteren vurderer at begge folkeavstemningene er gjennomført uten vesentlige avvik eller problemer. Det er vårt inntrykk at det har vært almen enighet om at valgresultatet er tydelig, og at det har ikke vært signalisert mistillit til resultatet etter at det forelå. Det er særlig verdifullt at valgdeltakelsen er høy, og høyere enn vanlig i kommune- og stortingsvalg i Norge.

Kristiansand bystyres uttalelse om saken

Kristiansand kommune behandlet valgresultatet i formannskapetets møte 14. mars 2024 og i bystyret 28. mars 2024.

Bystyrets vedtak ble oversendt Statsforvalteren i brev datert 29. februar 2024, jf. vedlegg 3, og lyder:

Bystyret har vurdert resultatet av de rådgivende folkeavstemningene i gamle Søgne og Songdalen kommuner, og konsekvensene av å dele nåværende Kristiansand kommune. Bystyret mener at den høye valgdeltakelsen styrker rådet fra innbyggerne om å beholde Kristiansand kommune som i dag, og vedtar følgende:

- *Bystyret vedtar å beholde Kristiansand kommune med dagens kommunegrenser.*

Bystyrets vedtak var enstemmig.

Kommunedirektørens saksframlegg gir en relativt omfattende presentasjon av saken og valgresultatet. Det kom ikke fram forhold ved bystyrets behandling som skaper tvil om tolkningen av valgresultatet eller om kommunens konklusjon.

Statsforvalteren legger til grunn at Kristiansand bystyre mener valgresultatet er tydelig, og at kommunen ønsker å fortsette med dagens kommunegrenser.

Kartverkets uttalelse

Statsforvalteren har mottatt uttalelse fra Statens kartverk i brev datert 15.02.2024, jf. vedlegg 4. Kartverket informerer om at en eventuell deling etter de gamle kommunegrensene langs nåværende grunnkretsgrenser vil kreve en del arbeid med den tekniske fastsettelsen av grenseforløpet, og deling av noen eiendommer som krysser grenselinjen. Kartverket mener en periode på 18 måneder mellom vedtak og iverksetting vil være tilstrekkelig til å gjennomføre dette arbeidet.

Statsforvalteren legger til grunn at i saker der grenseendringer blir gjennomført, er den vanlige måten å håndtere dette på at man i selve vedtaket om fastsetting av ny kommunegrense etter inndelingslova, inkluderer en fullmakt til Kartverket til å fastsette det tekniske detaljforløpet av grenselinjen.

Statsforvalterens vurdering og tilråding

Statsforvalteren legger til grunn at det tydelige og allment aksepterte resultatet i begge folkeavstemningene gir et klart råd til departementets beslutning. Vi deler i det alt vesentlige de vurderinger og konklusjoner som Kristiansand kommune har gitt i saksframlegg til møtet og i bystyrets vedtak 28. februar 2024. Vi legger i denne saken avgjørende vekt på bystyrets oppfatning. Vår egen faglige vurdering basert på konsekvensutredningen i saken gir samme konklusjon.

Statsforvalteren er glad for at begge sider i denne saken nå er tydelige på at vi må se framover. Vi vil berømme ledelsen i begge siders aksjonsgrupper for at de har pekt på at vi nå må bruke engasjementet til å arbeide sammen for å utvikle dagens kommune på en måte som ivaretar alle innbyggerne. Vi vil fra embetets side vektlegge god dialog med kommunen om disse aspektene i tida som kommer.

Statsforvalteren i Agder tilrår at Kristiansand kommune ikke blir delt, men fortsetter med dagens kommunegrenser.

Med hilsen

Gina Lund
statsforvalter

Dag Petter Sødal
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vedlegg-1a-Kunnskapsgrunnlag om konsekvensene av en deling av Kristiansand kommune til to eller tre nye kommuner.pdf
- 2 Vedlegg-1b-Vedlegg til kunnskapsgrunnlaget.pdf
- 3 Vedlegg-2a-Resultater fra folkeavstemninger i Søgne og Songdalen - Valgdirektoratet
- 4 Vedlegg-2b-protokoll_folkeavstemning_songdalen
- 5 Vedlegg-2c-protokoll_folkeavstemning_sogne
- 6 Vedlegg-3a-oversendelse av bystyrets vedtak til Statsforvalteren
- 7 Vedlegg-3b-protokoll fra bystyrets vedtak
- 8 Vedlegg-4-Tilbakemelding fra Kartverket

Kopi til:

STATENS KARTVERK
Kristiansand kommune

Postboks 600 Sentrum
Postboks 4

3507 HØNEFOSS
4685 NODELAND